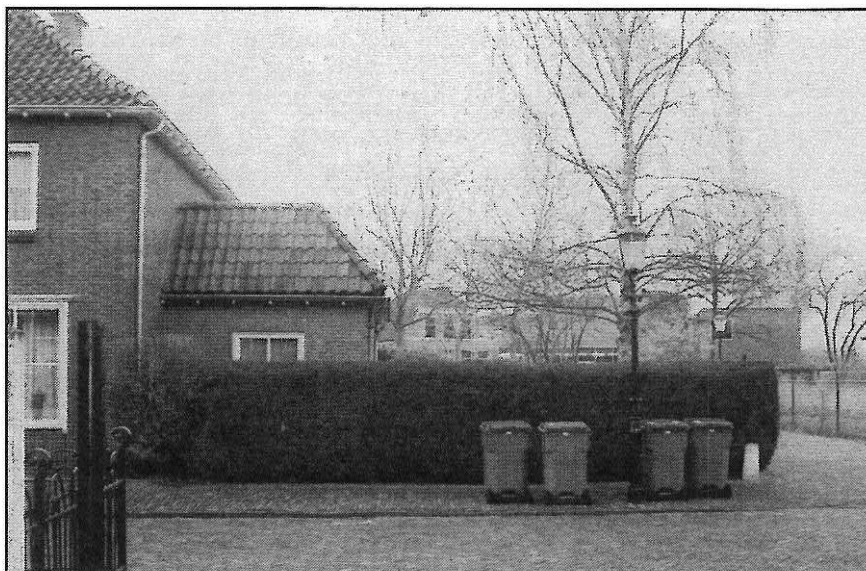

Ringen. Fabeltjes dus! Bovendien is het koetshuis in 1876 gebouwd, dus zou er gedurende ál die eeuwen scheepvaart maar 20 jaar gebruik van die ringen zijn gemaakt.

Conclusie: Aan die ringen knoopte men paarden vast, geen scheepjes!

Richard van Goethem

De beek liep van hier rechts langs de haag onder de toegangsweg door in de richting van "de Bijenkorf". Het huis, links aan de overkant, is door de "Dames Wegter" gebouwd in 1954, (zónder de latere uitbouw in de tuin).

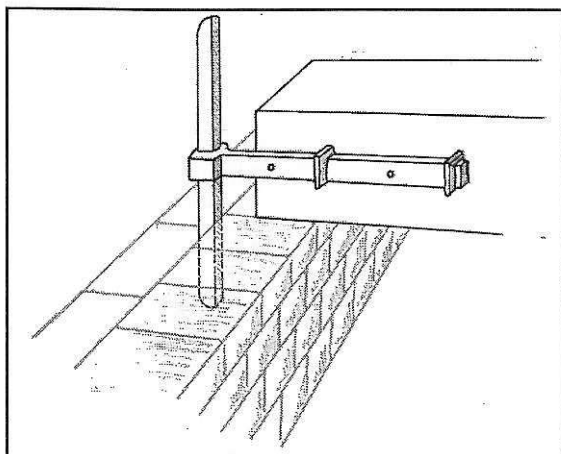
't Geet der um geliek te hebben, nich um geliek te kriegen

MUURANKERS AAN WONINGEN EN GEBOUWEN

Voor de constructie van gebouwen werden en worden muurankers toegepast. Tegenwoordig zijn deze onzichtbaar omdat de muren dubbel, als z.g. spouwmuren, zijn uitgevoerd of omdat een andere b.v. een staalconstructie het toepassen van muurankers overbodig maakt. Deze moderne constructiemethoden werden vroeger nog niet toegepast. Er werd toen op een heel andere wijze gebouwd dan nu. Men legde eenvoudig de hoofdbalken op de muren en deze werden dan m.b.v. een anker in het metselwerk vastgemaakt. Omdat men nog enkelvoudige muren bouwde werd een deel van het anker aan de buitenkant van het gebouw zichtbaar. Meestal was dat zichtbare deel niet meer dan een rechtopstaande ijzeren pen.

Een anker is eigenlijk een ijzeren koppeling tussen diverse onderdelen in een bouwwerk. De muurijzers die in de gevels van woningen en andere gebouwen zijn te zien, vormen het sluitstuk van de constructie waarmee ze met de hoofdbalken verbonden zijn. Deze constructie kan verzakken of scheef gaan staan van de gevel van het gebouw binnen de perken houden. Het muuranker bestaat uit een z.g. veer die aan een balk wordt geschroefd. Aan de veer is een oog bevestigd waardoor de z.g. staart wordt gestoken. Dit deel van het anker is bij oudere

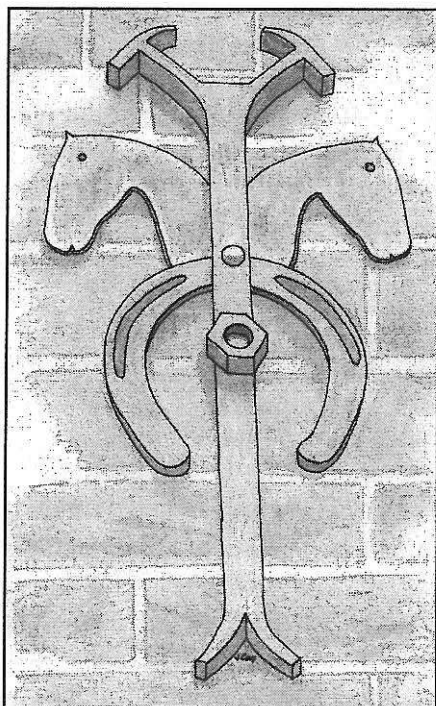

gebouwen aan de buitenkant van de gevel zichtbaar. De verbinding tussen veer en staart wordt niet altijd via een oog uitgevoerd maar kan ook met een draadeind met sluitmoer worden gemaakt.

De constructie van het muuranker waarvan bij gebruik van een spouwmuur niets te zien is, maar waar bij enkelvoudige muren de verticale spijl, de staart, buiten op de muur te vinden was. Een plaats dus die zich goed leent voor het aanbrengen van een gevelversiering.

Al spoedig na het in gebruik nemen van deze bouwconstructie, bedacht men dat aan de staart best een tweede functie gegeven kon worden. Zo ontstond al snel de gewoonte om (meestal) in de voorgevel het bouwjaar of een aantal letters zichtbaar te maken door de rechte ankerijzers, de staart van het anker, door cijfers of letters te vervangen. Ook andere versieringen werden toegepast. Er ontstonden zo diverse typen afsluitplaten die de staart vervingen. Zo zien we naast rozetten ook diverse staaltjes van prachtig smeedwerk. Later werd hiervoor ook gietijzer gebruikt.

In Borne en omgeving is een scala aan varianten waar te nemen. Naast de meest eenvoudige enkele staaf of pen zijn er soms prachtige versieringen te zien. Kijk b.v. eens naar de ankers van de R.K. Pastorie in de Stationsstraat waar ze nog extra opvallen door de zilverachtige kleur die er aan gegeven is. Meestal echter zijn muurankers zwart, soms ook wit, crème of groen. Ook de ankers aan de gevel van de winkel van Knoef in de Marktstraat zijn juweeltjes. Duidelijk is hier het beroep van smid uitgebeeld met een hoefijzer, twee paardenhoofden en

twee smidshamers. Zo zijn er in het dorp nog veel meer aardige voorbeelden te vinden. Kijkt U maar eens wat vaker om U heen!

Hiernaast het prachtige muurijzer aan het pand van de Firma Knoef in de Marktstraat. Er zitten vier van deze fraaie exemplaren in de voorgevel boven de etalages.

Aardig is tenslotte om nog te vermelden dat we enkele ankertypen meer dan eens tegenkomen. Dit duidt waarschijnlijk op het bouwen van een huis of ander gebouw door dezelfde aannemer of ontwerp door dezelfde architect. Ook blijkt dat deze gebouwen vaak uit dezelfde bouwperiode stammen. Al met al is het leuk om de bebouwing in ons dorp en de rest van de gemeente eens met andere ogen te bekijken. Dat blijkt soms zeer verrassend...

F.J. van Capelleveen.